Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
VJ60
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Martin Ruiter
m.ruiter@nijmegen.nl
T 024 – 329 20 02

Ons kenmerk
E23.000975

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 4 juli 2023
Onderwerp Thematische controles zorgaanbieders

Geachte leden van de raad,

Bij de bespreking van de raadsinformatiebrief zorgfraude (E22.000548 van 29 maart 2022) op 18 januari 2023 hebben we toegezegd om vóór de zomer een reactie te geven op de vraag van de raad of thematische controles bij zorgaanbieders een zinvolle aanvulling kunnen vormen op ons handhavingsinstrumentarium.

In deze brief zetten we allereerst op een rij waar we – toegespitst op het thema rechtmatigheid – bij zorgaanbieders staan. Daarna geven we aan hoe wij uw vraag over themacontroles hebben opgepakt en hoe wij themacontroles zien in relatie tot andere controle-instrumenten. Vervolgens stellen we ons de vraag welke thema's zich zouden lenen voor een thematische controle en welke afwegingen er zijn om zo'n controle wel of niet uit te voeren. We besluiten met enkele overwegingen en een advies.

Waar staan we nu?
Zoals we in de raadsinformatiebrief zorgfraude hebben aangegeven, hebben we de afgelopen jaren ten aanzien van rechtmatigheid geïnvesteerd in het ontwikkelen van een ketenaanpak rondom toezicht en handhaving via zowel preventieve maatregelen aan de voorkant (inzet Bibob-toetsing, financiële toets op winsten, aanscherping pgb-beoordelingen), als ook na contractering/subsidiëring (financiële informatie en contractmanagement ROB, rechtmatigheidstoezicht Sociale Recherche (SR) Nijmegen, regionaal meldpunt zorg, samenwerking in multidisciplinaire overlegvormen en samenwerking met RIEC). We hebben ook aangegeven dat we ten aanzien van het bestrijden van zorgfraude momenteel een aantal stappen zetten (onderzoek rondom integrale handhaving binnen de gemeente Nijmegen, nieuw handhavingshoofdstuk verordening, aanscherpen ROB-samenwerkingsovereenkomst 2023, algemeen controleplan, regionaal projectleider zorgfraude).

Goed om te melden is dat het nieuwe hoofdstuk handhaving in de verordening inmiddels door de raden van de regiogemeenten is vastgesteld. Ook is handhaving in de

samenwerkingsovereenkomst met de regiogemeenten beter verankerd en is een regionaal projectleider aan de slag met zorgfraude.

In september 2022 heeft het College daarnaast het *Algemeen Controleplan Wmo 2015 en Jeugdwet* vastgesteld. Met het vaststellen van dit plan (en de hieraan gekoppelde algemene risicoanalyse) hebben we de juridische basis gecreëerd om in de toekomst daadwerkelijk materiële controles, detailcontroles en fraudeonderzoeken uit te kunnen voeren op zowel de Wmo als de Jeugdwet. Let wel: materiële- en detailcontroles zijn zeer kostbaar en tijdrovend, zowel voor de gemeente als voor de aanbieder. We zetten dergelijke controle-instrumenten alleen in als we geen andere weg zien om de rechtmatige besteding van gemeenschapsgeld te kunnen vaststellen.

Hoe hebben we uw vraag over themacontroles opgepakt?
We hebben drie bijeenkomsten georganiseerd om samen met toezichthouders (Wmo-Toezicht, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, SR Nijmegen), interne stakeholders (zoals contractmanagers, financials en juristen) en deskundigen én zorgaanbieders (Entrea Lindenhout, Jados, Jeugdbescherming Gelderland, Karakter, Onder de Bomen, Prolis, Pro Persona, VJ GGZ en Zorgplus) het thema thematische controles te verkennen. De informatie uit deze bijeenkomsten hebben we vertaald in deze brief.

Hoe zien we thematische controles ten opzichte van andere controle-instrumenten?
Er is geen heel scherpe definitie van wat een thematische controle precies is en hoe deze zich onderscheidt van andere vormen van controle en (toezicht)onderzoeken. We definiëren thematische controles in de context van deze brief als: een controle (door een deskundige) op een specifiek (zorg)onderwerp met als doel enerzijds om te toetsen of afspraken in de praktijk worden nageleefd en anderzijds om indien nodig te kunnen sturen op naleving van deze afspraken.

Welke thema's zouden zich lenen voor een thematische controle?
We hebben in beeld gebracht welke thema's toezichthouders, aanbieders, contractmanagers en andere stakeholders interessant zouden vinden. Daarbij zijn thema's genoemd als correct declareren, goed bestuur, winstuitkeringen, VOG's, diverse meer kwalitatieve thema's en overige contracteisen.

Bij de keuze van een thema voor een controle kan de keuze gebaseerd zijn op risico's en signalen, de mogelijke impact op rechtmatigheid, kwaliteit of veiligheid, maar ook op aspecten als controleerbaarheid (o.a. benodigde expertise), juridische haalbaarheid en controlekosten. Belangrijk is ons inziens om niet zomaar een thema te kiezen, maar eerst goed te analyseren of er een aanleiding is om een bepaald thema uitgebreider en bij meerdere aanbieders te onderzoeken en wat de kansen, risico's en kosten van een dergelijk onderzoek zouden zijn.

Welke afwegingen zijn er om een thematische controle wel of niet uit te voeren?
Er is een aantal belangrijke afwegingen om een themacontrole wel of niet uit te voeren. Allereerst moet worden uitgezocht of een bepaalde controle juridisch gezien wel of niet

mag worden uitgevoerd. Onderzocht moet worden of de controle proportioneel is. Is de gemeente bevoegd, zijn er al lichtere vormen van onderzoek gedaan, is er voldoende aanleiding etc.?

Ten tweede moeten we ons aan de voorkant de vraag stellen met welke insteek we de controle willen uitvoeren en of we bereid zijn om conclusies te verbinden aan de uitkomsten van zo'n controle. Is ons controledoel om aanbieders te helpen om te verbeteren (waarderende/stimulerende themacontrole) of willen we handhaven? Als dat laatste ons doel is: zijn we ook bereid om daadwerkelijk handhavend op te treden als de uitkomst van het onderzoek daartoe aanleiding geeft? En: is dat realistisch bij aanbieders die bijvoorbeeld beschikken over een uniek aanbod? Het belang van zorgcontinuïteit kan en zal op gespannen voet staan met het belang van rechtmatigheid. Een scherpe risicoanalyse voorkomt teleurstellingen achteraf.

Ten derde betekent het uitvoeren van een controle veel werk aan de achterkant. De resultaten van de controle moeten worden vertaald in beleid, contractmanagement en handhaving. Het al dan niet publiceren van de uitkomsten kent een geheel eigen dynamiek die niet moet worden onderschat.

Ten vierde is het goed om na te denken wie een dergelijke themacontrole zou kunnen uitvoeren. Een bepaalde mate van onafhankelijkheid is gewenst, waarbij het ook goed is om te benadrukken dat de mate van gewenste onafhankelijkheid ook afhangt van het thema. Zo is onafhankelijkheid bij een thematische controle die ook gemeentelijke processen en beleid raakt belangrijker dan als het gaat om bijvoorbeeld een check op contractvoorwaarden zoals diploma's of het hebben van een klachtenregeling.

Wat geven wij u in overweging?
We beschikken in deze regio als het gaat om rechtmatigheidscontroles naast de formele controles, de accountantscontroles en onze inkoopcontroles bij aanbestedingen over één zeer licht screeningsinstrument (de controle op de jaarrekeningen door A-Insights).

Daarnaast investeren we in de ontwikkeling van de zwaardere onderzoeksinstrumenten (materiële controle en detailcontrole). Dit omdat we bij ernstige vermoedens van onrechtmatigheid tot nu toe weinig tot geen mogelijkheden tot bijsturing hebben en ook landelijk er zeer weinig kennis en expertise beschikbaar is. De vraag is of we daarnaast aanvullend ten aanzien van rechtmatigheid (én kwaliteit) ook wat lichtere controle-instrumenten moeten ontwikkelen.

Als College vinden we dat we moeten oppassen dat we niet blijven ontwikkelen in steeds nieuwe instrumenten waardoor er geen tijd is om de al ontwikkelde instrumenten ook te gebruiken en de uitkomsten daarvan te vertalen in beleid, contractmanagement en handhaving. We zien ook bij aanbieders grote weerstand tegen "weer een nieuwe vorm van controle".

Wat stellen we voor?
We vinden dat we in deze regio veel investeren in het bestrijden van zorgfraude en de levering van kwalitatief slechte zorg. Dat doen we door een integere inkoop, het inzetten van Bibob, goed toezicht, het ontwikkelen van zware onderzoeksinstrumenten zoals materiële controles en waar nodig ook door handhavend op te treden. We zijn er echter geen voorstander van om op dit moment ook nog thematische controles te gaan doen. Wij vinden dat – met alle goede bedoelingen – te veel aanbieders worden belast met controles die tot doel hebben een enkele rotte appel uit het veld te halen. We willen niet alleen zorgfraude bestrijden, maar óók onnodige bureaucratie voorkomen.

Graag horen wij van u of de brief u meer informatie heeft gegeven ten aanzien van themacontroles.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester